

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio XX. An leuiora indicia sufficiunt ad torturam in criminibus non
exceptis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

certum, fructum vero incertum fore. Deniq; non possum mihi persuadere, plus fidei deferendum vlli huiusmodi reuocationi extraiudiciali, quam iudiciali legitimæ denunciationi: cum pro hac semper militet iuris firma presump-
ptio.

QVÆSTIO XIX.

Quando nihil inuenitur de instrumentis maleficij, an denunciatio plurimum per hoc elidatur, ita vt non amplius præbeat indicium ad torturam?

LICET inuentio instrumentorum sit signum & efficax argumentum aduersus maleficos, sicut de monetarijs & furibus certum est, Hippol. Musf. in l. qui fals. m. D. de fals. num. 114. & infra Decian. in criminal. lib. 7. cap. 26. num. 6 & dicit constitutio Carolina Binsfeld. in l. fin. C. de malefic. & mathemat. Tamen ex non inuentione non potest colligi idoneum argumentum in contrarium, quia non ex sola inuentione instrumentorum crimen hoc probatur, sed ex alijs quoque multis, ideo vt argumentum procedat deberet esse signum conuertibile, & proprium quarto modo.

Idcirco bene Ingolstadienses supra & Friburgenses responderunt negative: quibus assentior. sicut enim indicia possunt valere sine denunciatione, si denunciatio sine indicijs, nam licet inuicem corroborent, ab inuicem tamen non dependent, & separari possunt. Quam facile versipelles ista possunt indicia perdere, abscondere, remouere?

QVÆSTIO XX.

An leuiora indicia sufficiunt ad torturam in criminibus non exceptis?

S

I solas DD. sententias spectemus, ambigamus necesse est, adeo diuersa responderunt: saltem quo ad loquendi modum. nam in re fortassis non tanta diffensio est. quid tenendum censentiam satis explicui libr. 5. disquisition. sect. 3.

Non queritur an liceat ex non legitimis & insufficientibus indicijs procedere? sed an in hoc crimine indicia leuiora, sufficientia censeantur: & leuia hic vocamus, non secundum se, aut absolute loquendo: sed quæ comparatiue seu relatiue, respectu eorum quæ in criminibus non exceptis requiruntur, leuia videantur, & idcirco comparatione istorum sunt leuiora, quam in his requisita: non vero quæ sint leuiora seu minus sufficientia, quam ius, aut natura criminis requirat.

Hoc posito, Responderetur affirmative. quia in his criminibus magis expedit reipubl. leuiora admitti indicia, cū sint occultiora & difficilius probationis crimina, & digniora quæ citius & grauius puniatur. Idem responderunt Ingolstadienses & Friburgenses DD. & etiam Patauini, à quibus optime Bald. in l. quicumq; §. 25. C. de fugitiu. serm. n. 25. explicatur, vt seipsum explicat in l. nemo 3. D. de Episc. audiend. nempe quod in his iudex animosior & promptior debeat esse ad torturam, quæ est sententia communis. Ias. in l. 4. §. si tibi indicium. numer. 4. D. de conditio. ob turp. caus. Suzar. Masfil. Grammat. Cason. Clar. Carver. Conrad Boss. Brunum, Ponticell. & alios referunt &

seqq.

seqq. Roland. conf. 7. nu. 5. & 7. lib. 1. Osaf-
cus decif. 79. numer. 10. Tiberius Decif. d.
conf. 18. num. 54. & Farinac. q. 37. nu. 150.
quia semper in his difficilem habent
probationem, leuiiores probationes, et-
iam ad condemnandum sufficiunt. l.
non omnis. §. à barbaris D. de re militar.
fufe Baptif. Plotus de in litt. iur. an. §. 4. nu-
mero 22.

Vnde apparet satis temere quendam
consulētem affirmasse, quodā de hac re
dicursu: quod æqualis sollicitudo, & in-
dagatio & probatio in exceptis & non
receptis requiratur. Fateor in vtrisque
necessariam diligentiam iudici adhiben-
dā: sed nego in vtrisque eodem modo &
termino hanc necessitatem circumscribi:
nego in hac indagatione criminis excepti om-
nia illa censei necessaria, quæ in non exce-
pti criminis indagatione necessaria reputan-
tur. Ad torturam sufficit iudici habere
indicia ex quibus fortiter opinetur de-
nunciātū esse reum: poterit autem faci-
lius id opinari in exceptis, quam in nō
exceptis: quia crimina illa solent esse
occultiora. Præterea distinctio, quam
adiicit ille consulens inter forum fori,
& forum poli: vt videlicet iudex in fo-
ro poli, (qui est confessarius) procliui-
or esse debeat ad credendum pœnitentem
esse ad finem culpe: in foro fori iu-
dicem debere procliuiorē esse ad cre-
dendum quod reus immunis à delicto.
Hæc inquam differentia est reiicienda,
vt nulla. Nam in foro poli quoad hanc
credulitatem, nulla est differentia inter
crimina excepta & non excepta, graua
& non graua: quia in omnibus æque &
simpliciter iudex tenetur credere reo
ip̄i pro se aut contra se loquenti. In fo-
ro fori nūquam tenetur soli reo pro se
dicenti credere: & hic excepta à non
exceptis distinguuntur: & in questione
agitur de credēdo non ip̄i reo, sed ter-
tio illum denūciantī. Sed instat, quoad

A hoc inter excepta & non excepta nul-
lum adhuc esse discrimen: probant id
aliquot textibus. nempe accusatus §. li-
cet. & c. in fauorem fidei. de hæret. in 7.
Respondeo, quod d. §. licet, nec ad rem
facit, nec si faceret ad rem, nobis, sed
illis obesset.

B Non facit ad rem, quia illic non agi-
tur de leuitate indiciorum, sed de peri-
uri testis admittenda reuocatione: nec
in textu illo deciditur, vel ex eo potest
colligi: quod in quauis reorum excepti
criminis inculpatione, debeat apparere
manifestis indicijs, quod tales zelo fidei
moueantur. Repugnat autem tex. par-
ti illum proferenti: quia diserte probat,
in crimine excepto, quoad iudicia-
rium ordinem contra communis iuris
sancita procedi & etiam periuri testi-
monium aliquando recipi (quod vnū
pro nobis) & quidem id receptum in
fidei fauorem, vt facilius hæretici con-
uincantur & pœnas luant (hoc alterum
pro nobis.) Vnde merito intulerim,
quod cum strigum crimen cum hæresi
coniunctum sit, & in eius persecutione
eadem obtineant: etiam in nostro casu
vt striges facilius conuinci & puniri
queant: iudici in fidei fauorem per-
mitti, non attendere ad ordinem iu-
ris, quando de excepto crimine lis in-
stituta.

C D Exc. in fidei fauorem. solum modo
probatur: vt complices in causa hære-
sis ad fidei testimonium admittantur:
debere illorum testimonium huiusmo-
di esse, & talibus ornatum circumstan-
tibus, vt iudex credat præsumptiue eos
non mentiri. Verum hoc, quid nobis
officit? Nec tantum requiritur certi-
tudinis in testimonio ad torturā, quā-
tum in testimonio ad conuincendum,
quod est maioris præiudicij.

E Item nituntur hoc probare, in omni-
bus criminibus ex quibusdā textibus

generaliter loquentibus, *vt. l. absentem D. de pœn. vbi traditur, neminem ex suspicionibus esse damnandum: fatius esse nocētis facinus relinqui impunitū, quam innocentem damnari, quæ cōtra nos non pugnant. Quia non agimus de damnando vllō ex suspicionibus: sed de torquendo ex indicijs valde mouētibus iudicē: nec vero innōcens iudici censendus est, contra quem alia sunt indicia. Denique obijciunt *l. respiciendum eo. tit. vbi nihil est quod nobiscum pugnet. Non decet me denegantium parte suspicari, eos misericordiæ laudē ambire: nec illos decet suspicari, qui contra sentiunt, se veritatis gloriā aucupari. Deo ista iudicia sinenda. Vtraque pars censet, se nec durius, nec remissius decernere, quam res postulat: vtraque iustis rationibus moueri se arbitratur. Quod tamen eodem loco sequitur: in lenioribus causis oportere vt iudex sit ad lenitatem pronior: in grauioribus seueritatem legum aliquo temperamento benignitatis subsequi: hoc satis indicat non eodem modo in criminibus exceptis, quæ atrocissima sunt, quibus grauiorē pœnæ sunt decreta: & in leuioribus, vt sunt non excepta, procedendum: sed licere iudicibus in illis seuerius quam in his procedere.**

QVÆSTIO XXI.

Quæ indicia leuiora sufficiant ad torturam?

*M*nino teneo debere esse legitima & sufficientia iuxta criminis naturam, & in genere indiciorum ad torturam. Licet enim multi DD. dixerint in atrocissimis permissum iudici iura transgredi, vt in his ordo sit ordinem iuris non seruare. *Innoc. in c. 1. de constit. Bald. in l. obseruandum nu. 10. D. de offic. Pras. & in l.*

A & si seuerior C. de inf. am. Mars. in l. 1. n. 47. de q. Clarus in §. 1. ante n. 10. & 11. Capic. decis. 31. Gramm. decis. 36. n. 2. & 3. Roland. conf. 7. n. 5. & infr. l. 1. Menoch. de arbit. q. 84. n. 9. & conf. 100. n. 66. Mascard. concl. 1385. n. 13.

B Hoc solummodo verum est, vbi constat de rei delicto: sed cum quaritur an reus deliquerit, iura quidē dispensant circa nōnulla iure ordinario & positiuo requisita in procedēdo, & circa personas testium. vt responsum questionibus præcedentibus, sed vt absque legitimis indicijs præcedentib. aliquis torqueatur. nec vlla iura, nec æquitas permittunt: vt bene Marsil. doctrinam illam Innocentij moderatur & explicat, quæ explicatio merito cōmuniter recipitur. *Marsil. in §. diligenter nu. 157. & conf. 74. n. 35. Grammat. voto 34. num. 23. Personal. tit. de indic. & tortu. nu. 24. Carver. tit. de indicijs §. circa quartum n. 8. Riminal. lun. conf. 361. n. 32. 33. & 37. Farma. q. 37. n. 790.*

C Equidem nisi sic explices, iniustam censuerim, & simpliciter negandam, vt negant longe plures: *gloss. Cyn. Bald. Salu. in l. si quis C. ad leg. iul. Maieft. Alberi. in rub. D. eo n. 3. Afflic. in tit. quæ sint regalia in verb. & bona committentium n. 44. Grammat. d. voto 34. ad fin. Angelus de Aretio, & in addit. August. in verb. che hai tradito la patria nu. 1. Mars. d. §. diligenter nu. 175. & post Brunum & contr. ad. Clarus qu. 64. ante n. 10. Follerius in pract. cri. verbo, & quod suffocauit vxorem n. 58. & nu. 103. Cason. post tract. de indic. capi. 5. sub rub. de non torquendo sine indicijs etiam in crim. las. Maieft. Gigas de eod. crim. in tit. quomodo & per quos q. 26. Roland. conf. 12. nu. 33. lib. 3. Riminal. lun. conf. 88. & 361. nu. 32. Ofsch. decis. 79. n. 14. Decia. in crim. l. 7. c. 46. Bertaz: conf. 61. col. 1. l. 1. Burs. conf. 166. n. 33. & 201. n. 41. Beccius co. 67. n. 14. Person. sup. n. 14. Vincent. Ondedus conf. 15.*